

RESSÒ DE PONENT

NÚM. 209

TEATRE DE L'OPRIMIT

Sumari

Editorial

1

Editorial

2

El submari

Decepció i desencant

RAMON MORELL

4

Tema central:

Teatre de l'Oprimít

El teatre, un excitador social

La imaginació moral, l'educació per a la pau i el teatre social: complicitats i possibilitats

Teatre de l'oprimít:
un teatre combatiu

Doble jornada

22

Va de llibres

100 & una mirada,

de Sebastià Caus

i Josep Anton Pérez

MARGA DEL CAMPO

24

Dones que fan Ateneu

Begoña Pardo Céspedes

EVA PEIRÓ

30

Cremen els dies

Apunts d'en Txèkhov

JOAN MARTÍ JOVELL

32

Torre de Guaita

Irracionals?

M. CONXA MONTAGUD

33

Mots encreuats

LLUÍS ROSELLÓ

34

Premsa Comarcal

El Síndic de la Premsa Comarcal, un figura per explicar què fem, com ho fem i per què ho hem fet... i demanar excuses

MANEL LÓPEZ

36

Paularisdeu

RAMONA COMES

El teatre social facilita l'assoliment de la pau. És una de les fites a què aspira el Teatre de l'Oprimít, tema central d'aquesta revista. Doncs si és així, benvingut sigui. Qual-sevol petit gest que promogui la fi dels conflictes hauria de ser vist amb bon ulls. Ni que només ho intenti. Ja n'hi ha prou d'enfrontaments electoralistes, econòmics i socials.

La guerra és un fet tristament actual. Hi ha guerres a tots els continents. Els recursos econòmics, naturals o energètics serveixen per enfrontar els pobles. Els més rics i els més poderosos, amb les grans maquinàries bèl·liques al seu abast, ataquen els més indefensos i ho justifiquen amb l'argument que tothom té dret a defensar-se davant d'un possible atac. És a dir, ataquem abans que els altres ho facin, per si de cas. Doncs molt bé. I si no hi havia cap intenció d'atacar? Ah, no ho sabrem mai. El mal ja està fet.

Sincerament, crec que amb la voluntat de dialogar, com proposa per exemple el Teatre de l'Oprimít, tots hi sortiríem guanyant. Però per fer això, cal una gran dosi d'humilitat i empatia cap als altres. I això, amics, no acostuma a abundar.

CONSELL DE REDACCIÓ

Direcció: Marga del Campo.

Consell de redacció:

Joan Baró, Maria Briansó, Xavier Eritja, Ariadna Estivill, Àngels Grau, M. Conxa Montagud, Eva Peiró, Fina Reig, Joan Sagués, Lluís Roselló

Fotografia: Robert Ribé.

Portada: Robert Ribé.

Edita: Pagès Editors, S L
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida.

Redacció i administració:

Ateneu Popular de Ponent
Pau Claris, 10
Tel. 973 24 71 72
25008 Lleida

ateneu@ateneulleida.cat
www.ateneulleida.cat

RESSÒ DE PONENT

fa constar que el contingut dels articles publicats reflecteix únicament l'opinió de llurs signants

Dipòsit Legal: L-674-1983

Imprès a:
Arts Gràfiques Bobalà, S L

Membre de l'Associació Catalana de Premsa Comarcal

Amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Ilerdencs i l'Ajuntament de Lleida.

Lleida, 2010
Preu exemplar: 2,70 euros

Imprès en paper reciclat.

Decepció i desencant

RAMON MORELL
ECONOMISTA

Com que el tema central d'aquest *Ressò* és el teatre, més especialment el de la nova tendència que és aquell en què l'espectador passa a ser subjecte actiu de la representació, aprofitarem l'avinentsa per fer una petita reflexió sobre el nou teatre municipal ubicat en el nou equipament batejat amb el nom de la Llotja, inaugurat als inicis d'aquest any.

En aquests moments el dèficit més important de la ciutat és el del teatre, però el més preocupant és que es porten prop de trenta anys parlant-ne i la solució no arriba. Es vol fer-lo entrar amb calçador en el projecte de la Llotja, i no pot acabar bé. És incompatible la celebració d'un congrés i una representació teatral en el mateix edifici a la mateixa hora, almenys així ho veig, com també serà difícil fer simultanis els usos de mercat, congrés i assaigs teatrals. Serà molt difícil que aquest vaixell arribi al port. Tant de bo ens equivoquéssim i el nou teatre permetés veure grups estrangers amb els subtítols corresponents en pantalla accionada digitalment.

Aquest paràgraf, on fèiem explícita referència a les dificultats que presentava el fet de poder comptar amb un teatre amb tots els ets i uts en un edifici que havia d'acollir altres activitats, correspon a un article (el seu títol era: "No és prioritari, així ho sembla, tenir teatre") que en aquesta mateixa secció "Submarí" vaig escriure al núm. 199 de *Ressò* a l'any 2006, és a dir, fa quatre anys. Disposar d'un teatre municipal era un objectiu clar, precís i concís, des del primer govern democràtic municipal al 1979.

Des de llavors mai no es va deixar de reivindicar-lo i de govern en govern va anar passant fins arribar a l'actual edifici de la Llotja. Cal no oblidar que el que ara hem batejat com a tal i el que ara ha passat a ser un contenidor multiusos, en els seus orígens, quan es parlava d'un nou projecte, es pensava només en un teatre, un cop s'havia convertit en impossible la compravenda del Principal. Va ser posteriorment que es va parlar d'un edifici multifuncional amb la possibilitat d'acollir també el palau de congressos que vingués a cobrir els efectes que es deriven de l'arribada del TAV a Lleida.

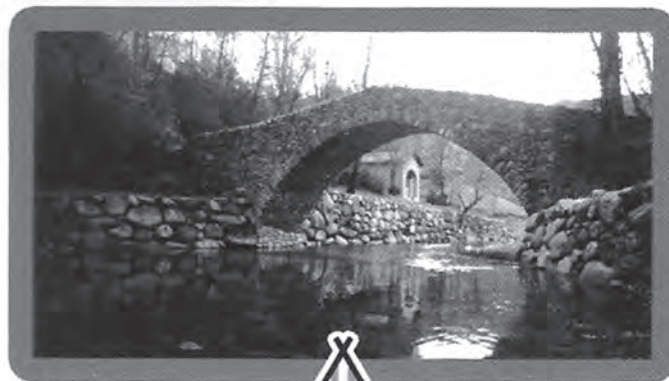
La història no ens ha donat del tot la raó però el temor que teníem que les coses no anessin bé estava més que justificat i els amants del teatre, però sobretot aquells que no van parar de treballar per aconseguir-lo (just és fer un record puntual i merescut a en Jaume Magre), no ens podem sentir gaire satisfets amb el que finalment tenim. Algú dirà que estem carregats de punyetes, que el que fem és buscar només tres peus al gat, però, com és aquest cas, quan després de molts anys, de molt parlar, de moltes

hores dedicades a buscar la solució, de tants diners gastats i tant encens vessat, has d'escoltar una obra de teatre amb micro incorporat a cadascun i cadascuna dels actors i actrius, resulta molt decebedor. Quan el que subscriu va anar el 27 de març a veure *Nixon-Frost* i va constatar que el que sentia era la veu dels actors i actrius amplificada amb micròfons inalàmbrics incorporats en forma d'intercomunicadors, no va poder més que enfonsar-se a la butaca i sentir una enorme decepció.

Es pot veure un clàssic de la mateixa manera que s'escolta una conferència d'un científic? Evidentment que no, però aquesta és la sensació que tens en el teatre de la Llotja. En la mateixa representació de *Nixon-Frost* vaig tancar, durant uns pocs segons, els ulls i em donava la impressió, tal qual m'arribava el so de la paraula, que era en una taula rodona o en una conferència d'unes jornades monotèmiques o en un seminari d'àmbit cultural, tècnic o científic. No sóc cap expert en arts escèniques en general ni en teatre en particular, només sóc un simple aficionat que creu no equivocar-se si diu que el teatre es basa en la declamació i la veu, els seus tons, les seves inflexions, el seu ritme, s'han de tastar naturals.

Ens havíem fet moltes il·lusions. Jo, fins i tot, pensava que durant els estius, aprofitant l'arribada de companyies estrangeres, podríem veure un Shakespeare, un Bertolt Brecht, un Goldoni, un Molière o un clàssic espanyol, en versió original i sense cap petit estri que adulterés la veu natural aprofitant el servei de traducció simultània amb el qual compta la sala, tanmateix això no serà possible. Que igualment es podran representar? Evidentment que sí, però no em digueu, si us plau, que serà el mateix. Que és millor això que no res? Sí, però si es té en compte el que ha costat, tant en temps com en diners, haurem d'admetre que poc respecte ens mereix el teatre i molt poc sensibles som davant les arts en general. Tampoc no és de rebut dir que com que la sala es tan gran no hi havia cap altra solució, atès que en l'antiga Grècia hi havia teatres per a més de tres, quatre i cinc mil assistents.

Naturalment, no insinuo que calgui fer un teatre de nou, com no hem d'enderrocar la plaça de Sant Joan per aixecar-ne una de nova, ens empassarem el que hi ha i de tant en tant maleirem la decisió mantenint el pecat originari que s'ha comès amb el tan desitjat i anhelat teatre municipal. Un record molt fort pel Jaume Magre.

CAMPING CAN ROIG
www.campingcanroig.com

Pòrtic

Els passats dies 18, 19 i 20 de juny, l'Ateneu Popular de Ponent va acollir les primeres jornades sobre Teatre de l'Oprimit (TO), una iniciativa de La Comunicativa, companyia sorgida a principis d'aquest any. Les jornades van servir per presentar en societat a Lleida una manera de fer teatre a la qual no estem acostumats, un teatre combatiu i social que parla de temes actuals i reals, i que compta amb la participació del públic, que esdevé protagonista si així ho desitja.

Víctor Saló, president de La Comunicativa, presenta aquest jove projecte amb el qual es pretèn emprar les arts escèniques com a eina d'intervenció socio-cultural. Carles Vidal, d'Impacta Teatre, exposa la seva teoria del poder no-violent d'un acte creatiu.

Amb la seva companyia, estableix un compromís amb el teatre com a eina d'intervenció social. En definitiva, una forma d'afrontar els conflictes de manera pacífica i creativa. El psicòleg i expert en TO Gus Bas ens parla de la seva experiència amb aquest teatre, que ell defineix com "una eina de reflexió i transformació social", i dels inicis d'aquesta tècnica de la mà del brasiler Augusto Boal.

Finalment, les opinions d'alguns participants en diverses sessions de TO completen unes pàgines centrals que, com és habitual, volen esdevenir un espai de diàleg i de reflexió.

El teatre, un excitador social

VÍCTOR SALÓ I JOVÉ
La Comunicativa CTO

Nosaltres som La Comunicativa CTO, un col·lectiu que pretén aplegar actors, actrius, apassionats/des del teatre i professionals del camp social que reclamen l'ús de les arts escèniques com a eina d'intervenció sociocultural, en el sentit de donar ànima, veu i resposta a aspectes i situacions de la nostra societat que necessiten millorar amb urgència.

Considerem el teatre un instrument educatiu que serveix d'excusa per propiciar el debat entre diferents persones i grups i el receptem com un poderós excitant d'idees per a ments inquietes.

Ens donem a conèixer a través d'aquesta revista amb motiu de la celebració a l'Ateneu Popular de Ponent de les Primeres Jornades del Teatre dels Oprimits i les Oprimides, entre els dies 18 i 20 de juny de 2010.

Durant la celebració de les Jornades, que compten amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, es desenvolupa un taller teòric i pràctic sobre les tècniques que el brasiler Augusto Boal, ideòleg i pedagog del teatre dels oprimits i les oprimides, va crear, estudiar i aplicar en la seva llarga trajectòria de vida. Boal va iniciar els camins del teatre de l'oprimit al seu país natal i entre les dècades dels anys cinquanta i vuitanta del segle passat va anar estenent al llarg de l'Amèrica Llatina, Europa i el món.

Aquestes tècniques teatrals i altres del teatre social són les que us animem a conèixer durant aquest especial de la revista i a les Jornades.

Però com que més endavant trobareu informació sobre què és i com s'aplica el teatre dels oprimits i

les oprimides, us volem parlar una mica de nosaltres, de La Comunicativa CTO.

La llavor inicial del grup va sorgir en un monogràfic de l'Aula de Teatre de Lleida a finals de 2008 i altres cursos al llarg de 2009.

Desenes de persones vam poder descobrir les possibilitats que ofereixen

aquestes tècniques fins que el passat gener va sorgir l'embrió d'una peça de teatre fòrum sobre la situació laboral i emocional de la dona al món rural que hem titulat *Doble Jornada*. La peça mostra una opressió i planteja un problema mal resolt, un error social.

A diferència del teatre convencional, en què, com a públic, veuríem el problema, faríem una reflexió interna i marxaríem cap a casa, el teatre fòrum permet al públic expressar les seves opinions, convertir-se en veritables espect-actors i espect-actrius i proposar solucions al problema substituint qualsevol personatge per viure col·lectivament l'èxit o el fracàs de la seva proposta.

No som un grup de teatre convencional que oferim un producte que la gent només consumeix. Nosaltres oferim una peça teatral i és el mateix públic qui, quan la viu, la modifica fins a crear una peça diferent a cada representació.

El teatre fòrum no és una teràpia ni vol allisonar ningú, no és exclusiu de persones marginals, però sí que mostra dèficits socials que permetem que existeixin, o petits conflictes mal resolts que ens trobem durant el transcurs de la vida.

En aquests primers sis mesos de vida no ens volem oblidar d'agrair la seva passió al Gus Bas, la Lídia Casanovas i, especialment, al Jaume Belló, així com als Ajuntaments d'Albelda, Alcarràs, Balaguer, Torrefarrera, Tàrraga, Solsona, el Pont de Suert i la Diputació de Lleida per oferir-nos un espai i un altaveu per

començar a fer girar aquesta roda que, de ben segur, ens durà molt lluny.

Us animem a proposar-nos idees, a ajudar-nos a detectar quins temes creieu que podem treballar amb aquestes tècniques, us reptem a crear espectacles conjuntament i us convidem a conèixer més sobre nosaltres i les nostres creacions al blog <<http://lacomunicativacto.blogspot.com>>

Excitadament,

ctolacomunicativa@gmail.com

**PRIMERES JORNADES SOBRE
TEATRE DE L'OPRIMIT**

Lleida – 18, 19 i 20 de juny de 2010
a l'ATENEU POPULAR DE PONENT

DIVENDRES 18 DE JUNY

**11 a 11'30 h: INAUGURACIÓ DE LES
JORNADES**

Xavier Eritja - president de l'Ateneu.
Gus Bas - psicòleg i membre d'Impacta
Teatre. Expert en Teatre de l'Oprimit.
Víctor Saló - president de La Comunicativa
CTO.

**11'30 a 14 h: TALLER PRÀCTIC: in-
troducció al Teatre de l'Oprimit: orí-
gens, antecedents, filosofia i ideologia.**
[Gus Bas]

14 a 15'30 h: Dinar

**15'30 a 19'30 h: TALLER “Educació
en el conflicte i teatre de l'oprimit”**
[Carles Vidal]

19'30 a 20 h: Pausa berenar

**20 h: Teatre Fòrum. JO TAMBÉ PLAN-
XO d'Impacta Teatre. [accés lliure]**

DISSABTE 19 DE JUNY

**10 a 12 h: TALLER PRÀCTIC: Jocs
Teatral i Teatre Imatge.**
[Gus Bas i Carles Vidal]

12 a 12'30 h: Pausa cafè

12'30 a 14 h: AMARA'M.
Performance-fòrum sobre l'opressió de la
companyia Varietats a l'ombra.

14 a 16 h: Dinar

**16 a 19'30 h: TALLER PRÀCTIC. Tèc-
niques d'assaig i Teatre-fòrum.**
[Gus Bas i Carles Vidal]

19'30 a 20 h: Pausa berenar

**20 h: Teatre Fòrum. DOBLE JORNA-
DA de La Comunicativa CTO. [accés
lliure]**

DIUMENGE 20 DE JUNY

**10 a 12 h: TALLER PRÀCTIC. Teatre-
fòrum i el Jòquer.**
[Gus Bas i Carles Vidal]
[Possible presentació del fòrum creat pels
participants dels tallers]

12 a 12'30 h: Pausa cafè

**12'30 a 14 h: Taula - col·loqui de dub-
tes, preguntes, propostes, etc.**

**A partir de les 14 h: VERMUT- CLAU-
SURA de les JORNADES amb l'actua-
ció musical de JOAN BARÓ I SASTRE
SONORO. [accés lliure]**

PREU DE LA INSCRIPCIÓ: 50 euros
La Caixa: 2100 0510 14 0200221900 [posa
el nom i cognoms i com a concepte
“inscripció a les jornades”]
INSCRIPCIONS: cal enviar la sol·licitud
d'inscripció i el resguard de pagament a
ctolacomunicativa@gmail.com
PLACES LIMITADES, per rigorós ordre de
pagament.

MÉS INFORMACIÓ:
<http://lacomunicativacto.blogspot.com>
ctolacomunicativa@gmail.com
Víctor Saló: 629.791.098
Montse Dolcet: 619.625.998
Jaume Belló: 619.725.625

La imaginació moral, l'educació per a la pau i el teatre social: complicitats i possibilitats

CARLES VIDAL

Impacta Teatre

El poder no-violent de l'acte creatiu

Davant d'un auditori ple, el mestre va rellegir el conte del *Flautista d'Hamelin*. Quan va acabar, es va dirigir als que ens aplegàvem a la sala i ens va demanar, *¿Quina penseu que és la moralina d'aquesta història?* Qui més qui menys va respondre que quan es fa una promesa cal complir-la. Aleshores, el mestre ens va cridar l'atenció sobre una altra possibilitat. Potser el conte també ens permetia reflexionar sobre el poder d'un flautista per mobilitzar una comunitat, per fer front als poderosos i exigir-los responsabilitats. D'alguna manera, ens situava en la pista del poder no-violent de l'acte creatiu.

Des d'Impacta Teatre renovem any darrere any el nostre compromís amb el teatre com a eina d'intervenció social; és a dir, com una oportunitat per a afrontar els nostres conflictes de forma no violenta i de buscar conjuntament les alternatives. És cert que, com el flautista, creiem en el poder no-violent de l'acte creatiu però no és menys cert que ens dediquem al teatre perquè sentim la necessitat, la pulsio vital d'expressar i expressar-nos o bé perquè com diu Eduardo Galeano: *“al fin y al cabo, actuar sobre la realidad y cambiarla, aunque sea un poquito, es la úni-*

ca manera que tenemos de comprobar que la realidad es transformable”. La nostra experiència en el treball a les presons, amb adolescents, amb grups de dones o comunitats dividides per la violència política, ens diu que no sempre és possible planificar els processos de transformació de forma cognitiva. La racionalitat intel·lectual és només un element de l'experiència humana i segurament el que més desitja controlar els altres. En canvi, el procés artístic, i en el nostre cas el teatral, trenca amb el que pot ser racionalment comprès. Primer juguem, sentim, ens emocionem i només després tornem a l'espai de comprensió on poder analitzar, repensar i donar significat al que hem viscut. És en aquest sentit que el teatre es converteix en una forma d'expressió artística i alhora ens ajuda a conèixer-nos a nosaltres mateixos mentre fem de mirall del nostre entorn i, de retruc, del món en què vivim.

El Teatre de l'Oprimat ens permet recuperar aquest llenguatge que, en realitat, ja ens pertany, el sentit artístic que tots i totes portem a l'interior. Així aprenem a conèixer-nos en societat jugant al teatre. Aprenem a sentir, sentint, a fer, fent, a actuar, actuant. Quan has d'afrontar processos comunitaris en situacions de violència estructural sovint es cau en l'error de pensar que aquesta és una cosa molt seriosa. No ens mal interpreteu, naturalment que és complexa, però, a vegades,

massa serietat crea art amb missatge i el nostre objectiu no és dir a la gent cap a on ha d'apuntar i encara menys que hauria de pensar. Totes les comunitats, tots els grups amb els quals treballem tenen el seu propi rellotge intern i no ens queda més opció que escoltar el temps que ens marquen. No els podem dir que si fan A i després fan B aconseguiran C, perquè aquesta és una equació errònia quan treballem amb persones.

Fer front als conflictes amb els que ens trobem ens demana atendre els principis del que J. P. Lederach anomena imaginació moral: *“la capacitat d'imaginar respostes i iniciatives que, tot i que estan arrelades en els reptes del món real, són capaces d'elevant-se per sobre dels principis destructius de la violència (ja sigui directa, estructural o cultural) i donar lloc a allò que encara no existeix.”* Quan l'escolto no puc deixar de pensar que això és el que intentem fer cada cop que muntem una

peça de *teatre fòrum*: imaginar respostes col·lectives que superin el marc d'opressió del o la protagonista per tal d'obtenir una nova mirada sobre allò que encara no existia.

La psicopedagogia de l'expressió i l'educació per a la pau conflictual

“Un científico que vivía preocupado con los problemas del mundo estaba resuelto a encontrar los medios para aminorarlos. Pasaba días en su laboratorio en busca de respuestas para sus dudas. Cierta día, su hijo de 7 años invadió su santuario decidido a ayudarlo a trabajar. El científico, nervioso por la interrupción, le pidió al niño que fuese a jugar a otro lado. Viendo que era imposible sacarlo, el padre pensó en algo que pudiese darle con el objetivo de distraer su atención. De repente se encontró con una revista, en donde había un mapa con el

GELATS

Gelats naturals de casa nostra

J. CASAÑÉ, S. A.

Pda. Mariola, 76 (Pont de Rajola) 25192 Lleida
Tels. 973 26 07 00 - 973 26 06 89 - 973 27 41 90

mundo, justo lo que precisaba. Con unas tijeras recorto el mapa en varios pedazos y junto con un rollo de cinta se lo entregó a su hijo diciendo:

«Como te gustan los rompecabezas, te voy a dar el mundo todo roto para que lo repares sin ayuda de nadie». Entonces calculó que al pequeño le llevaría 10 días componer el mapa, pero no fue así. Pasadas algunas horas, escuchó la voz del niño que lo llamaba «Papá, papá, ya hice todo, conseguí terminarlo». Al principio el padre no creyó en el niño. Pensó que sería imposible que, a su edad, hubiera conseguido recomponer un mapa que jamás había visto antes. Desconfiado, el científico levantó la vista de sus anotaciones con la certeza de que vería el trabajo digno de un niño. Para su sorpresa, el mapa estaba completo. Todos los pedazos habían sido colocados en sus debidos lugares. ¿Cómo era posible? ¿Cómo el niño había sido capaz? De esta manera, el padre preguntó con asombro a su hijo: «Hijito, tú no sabías como era el mundo, ¿Cómo lo lograste?» «Papá», respondió el niño, «yo no sabía como era el mundo, pero cuando sacaste el mapa de la revista para recortarlo, vi que del otro lado estaba la figura de un hombre. Así que di vuelta los recortes y comencé a recomponer al hombre, que sí sabía como era. Cuando conseguí arreglar al hombre, di vuelta la hoja y vi que había arreglado al mundo.»

Gabriel García Márquez

Quan treballem des de l'òptica d'una educació per a la pau, intentem, entre altres objectius, desenvolupar en les persones habilitats i estratègies que les capacitin per a ser autònomes i crítiques, capaces

d'expressar les seves emocions, comunicar-se de forma efectiva, activa i empàtica i aprendre a treballar cooperativament. També mirem de recuperar la creativitat que cada persona posseeix així com les seves bases de poder i d'influència per tal que pugui desenvolupar solucions creatives i no-violentes. En aquest sentit, i pensant en la importància de crear processos educatius a mitjà i llarg termini, la psicopedagogia de l'expressió ofereix molts recursos destinats a aquests mateixos objectius encara que no es plantegin explícitament.

Elements com el joc dramàtic ens permeten endinsar-nos en la pell d'un personatge, vivint i sentint el que aquest sent, aprendre a identificar-se amb l'altre i prendre consciència de les limitacions de les nostres pròpies percepcions, capacitat fonamental per a saber dialogar i canviar de postura davant d'un conflicte sense renunciar a satisfer les pròpies necessitats profundes. El joc dramàtic permet treballar el domini interior a través d'exercicis lúdics i espontanis. El fet de crear un espai de joc i imaginació, i que, quan hi entrem, deixem la vida real fora, fa que puguem superar molts tabús i barreres que l'entorn i l'edat adulta ens han imposat. Poder sentir i experimentar en aquest espai sense barreres ens permet connectar amb allò diferent, expressar, experimentar diverses formes d'expressió i de comunicació i això ens obre pos-

sibilitats de descobrir noves maneres de ser, sentir i fer que necessitem per a superar nous reptes personals i socials.

Finalment, la psicopedagogia de l'expressió dona molts elements tècnics a l'educació per a la pau:

- Una metodologia de l'indirecte: ens permet desviar l'atenció de l'objecte pretès per a posar-la en un pretext que durà el participant a la mateixa fi sense que adonar-se. Això permet tractar les dificultats que puguin tenir els diferents membres d'un grup sense que en siguin conscients i, per tant, sense inhibicions ni bloquejos, o bé treure a debat els problemes que viu un grup o una comunitat sense abordar-los directament.
- Una metodologia lúdica: ens permet col·locar el participant en una situació de distensió, sense fer un judici de valors. Facilita l'espontaneïtat i permet, per tant, unes relacions i accions lliures dels prejudicis i bloquejos que delimiten els marcs socials habituals.
- Una metodologia basada en els processos de grup. El grup com a excepcional mestre del participant, el grup com a entorn d'aprenentatge social. La convivència en grup ens permet crear situacions en què hem de posar en pràctica les nostres capacitats comunicatives, cooperatives i de suport mutu.
- Una metodologia activa i participativa mitjançant la qual s'actua, es reflexiona i es torna a actuar a partir de les conclusions de la reflexió. D'aquesta forma tots els participants evolucionen de manera compartida.

Per a l'anàlisi de conflictes és important ésser capaços de reflexionar críticament sobre les nostres accions i les dels altres, ser capaços de valorar constantment l'evolució dels fets, de provar alternatives. L'acció-reflexió ens permet practicar tots aquests aspectes.

En resum, a través de la psicopedagogia de l'expressió podem desenvolupar habilitats i capacitats personals i grupals per a ser capaços d'afrontar els conflictes de forma positiva i no violenta.

L'educació per a la pau i el teatre social

Dos dels aspectes fonamentals per a la construcció de la pau fan referència a la importància de crear relacions entre les persones de suport mutu i cooperatives, i a construir condicions socials equitatives, justes i democràtiques. El teatre social pot ser una bona eina per a assolir aquests fins en tant que ens permet desenvolupar les habilitats expressives de cada persona. Alhora, pot ser un bon instrument per al debat dels problemes col·lectius i la recerca de solucions creatives i no violentes a tots ells.

Si en l'educació per a la pau intentem donar eines per ser capaços de denunciar i fer aflorar els conflictes socials amb l'objectiu de plantejar els problemes i buscar solucions transformadores socialment, el teatre social ens ofereix molts recursos per a investigar en aquesta direcció.

Alguns d'aquests paral·lelismes queden recollits en el quadre següent:

Àmbit del teatre com a intervenció social	Educació per a la pau
Institucions socials amb vocació teatral (teatre a preus populars, locals accessibles a qualsevol grup amateur, etc).	Per a la construcció d'una cultura de pau és important la creació de condicions estructural igualitàries, on tota persona pugui accedir a l'educació i la cultura per a la seva formació personal i social.
Obres teatrals el tema prioritari de les quals és el plantejament de problemàtiques socials compartides entre actors i espectadors (o espectadors d'acord amb la terminologia d'Augusto Boal).	Per a l'educació per a la pau, la presa de consciència dels problemes socials per a imaginar solucions i construir canvis és fonamental. En aquest sentit, tècniques com les del teatre de l'oprimit han donat resultats evidents. Aquesta perspectiva del teatre social pot ser una font des d'on brollin noves formes de construir un diàleg social.
Readaptació de tècniques teatrals al servei d'un objectiu superior i no terapèutic per a un mateix.	Per crear condicions estructurals igualitàries i fomentadores d'una cultura de pau cal buscar eines per a respondre als problemes socials, com ara la inserció social. També per crear un sistema educatiu que eduqui per a la convivència. En aquest sentit, els processos educatius que s'assoleixen a través del treball expressiu són d'evident i contrastada eficàcia.
Col·lectius i grups que socialitzen el mateix procés de creació teatral per a "teixir" unes noves relacions socials des del teatre.	Per a la construcció d'una cultura de pau, a més de crear unes condicions macrosocials equitatives, és fonamental construir relacions de suport mutu i cooperatiu.

Però les coincidències no acaben aquí. Després d'anys combinant la formació de professors en convivència i resolució de conflictes amb els tallers de teatre de l'oprimit, puc establir alguns paral·lelismes entre totes dues activitats, que s'enriqueixen mútuament:

- Si en educació per a la pau afirmem que tota persona que forma part d'un conflicte ha de formar part de la seva solució, en TO podem assegurar que ningú millor que un mateix sap el que l'oprimeix i el que l'allibera, tot i que, sovint, és imprescindible redescobrir-ho.
- També comparteixen la noció de lluita. No podem reconèixer els propis drets i els de les persones amb les quals ens sentim solidaris si no som capaços d'entrar en confrontació amb aquells que els violen sistemàticament. En aquest sentit la lluita no violenta com el TO, busca una nova correlació de forces que provoqui un canvi. Podem visualitzar una peça de teatre fòrum com l'esceni-

ficació d'aquesta lluita interna i externa que ha de conduir a un canvi.

- Si en situacions de violència estructural intentem descobrir el conflicte generat per la injustícia, el TO utilitza la força de l'oprimit o oprimida per cridar l'atenció de l'opressor.
- Si en educació per la pau parlem de la importància d'apoderar-nos, de descobrir quines són les nostres bases de poder i influència com a individus i com a grup, en TO afirmem que l'opressor genera dos possibles actituds en l'oprimit: la submissió o la subversió, fins a assegurar que tot oprimit és un subversiu que està momentàniament sotmès. No queda, doncs, cap altra opció que recuperar aquest caràcter subversiu si volem motivar un canvi.
- Si en educació per a la pau parlem de la importància de separar la persona del problema o si volem, de respectar la persona relativitzant el personatge, en TO insistim que el que volem és transformar l'opressió i no tant l'oprimit.
- Finalment, l'escenificació d'una peça de teatre fòrum no és més que el mateix procés d'un conflicte, des de la

presentació de les necessitats o dels interessos antagònics fins a l'esclat de la situació de CRISI, a partir de la qual farem el recorregut endarrere que ens dugui a les causes per tal de buscar alternatives.

revelat digital
30 minuts

FOTO LLUM
www.fotollum.es

LLEIDA
Alcalde Porqueres,32
Avinguda d'Artesa,13 LA BORDETA
Camí de Corbins,2 PARDINYES

C/ Magdalena,13
MOLLERUSSA
C/ d'Arbeca, 2

FOTO LLUM DIGITAL

Teatre de l'oprimit: un teatre combatiu

Gus Bas

Psicòleg i expert en TO

A Badia del Vallès s'està parlant sobre la igualtat de gènere mentre a Sant Just d'Esvern es parla sobre la violència. Al mateix temps, a Sant Adrià del Besòs parlen sobre el sexe i les drogues en l'adolescència, i al barri de la Zona Franca de Barcelona parlen sobre els drets dels infants i el respecte als animals i la natura. Aquests són només alguns dels temes que els nois i noies de diferents instituts i esplais volen portar a escena. Tenen ganes de participar, de ser escoltats, d'expressar-se a la seva manera i, al mateix temps, aprenen a prendre consciència de les seves responsabilitats i de la realitat que els envolta. Treballen la seva autoestima, desenvolupen les seves capacitats comunicatives, les seves aptituds i habilitats, aprenen valors com el respecte, la tolerància, el treball en equip, la cooperació o l'autocrítica, i tot ho fan a través del llenguatge teatral, el llenguatge humà per excel·lència, el més essencial.

El nostre dia a dia és una *obra de teatre* que es repeteix una vegada i una altra fins al punt que ja no necessitem pensar per a saber quin és el nostre text o la nostra acció. Arribem a mecanitzar el nostre rol, el nostre personatge, per sentir-nos més segurs i, en aquest punt, perdem el control de l'espectacle, deixem de transmetre veritat i el públic s'avorreix. Perdem el control sobre la nostra pròpia *obra de teatre*.

Els actors fan a l'escenari exactament tot allò que nosaltres fem a la nostra vida quotidiana. Els actors es mouen, parlen, expressen idees i revelen passions, exactament com nosaltres a les nostres vides. L'única diferència entre nosaltres i ells és que els actors són conscients que utilitzen aquest llenguatge, i això els fa més aptes per utilitzar-lo. Els no-actors, en canvi, ignoren que estan fent teatre, que estan parlant teatralment, fent servir el llenguatge teatral.

Amb el teatre, per tant, despertem la nostra consciència, entrenem la nostra atenció, la nostra capacitat d'escolta i de reacció, treballem la connexió cos-ment,

aprenem a desmecanitzar i a apropar-nos a la realitat. I ho fem sempre jugant. Qui no ha jugat de nen a ser metge? O explorador? O mare? Amb el teatre es recupera aquest joc, aquesta innocència que ens permet sentir-nos més lliures. Si ens parem a pensar, el català és una de les llengües que diferencia entre els verbs *actuar* i *jugar*. En anglès, per exemple, el verb “*play*” conté ambdós significats, en francès “*jouer*” vol dir tant jugar com actuar, i el mateix passa en moltes altres llengües. El teatre, per tant, és un joc que ens permet experimentar tot allò que volem, mentre ens sentim protegits per les seves regles.

El llenguatge teatral és una excel·lent forma artística d’expressió però pot arribar a ser molt més. Pot ser una forma de coneixement, tant de nosaltres mateixos com del nostre entorn, i també una forma de conèixer millor el món en què vivim per transformar-lo a la nostra manera. El teatre crea espais de llibertat on podem alliberar els nostres records,

les nostres emocions i la nostra imaginació. Ens ofereix eines i estratègies per a analitzar els nostres conflictes i trobar les nostres pròpies solucions.

Impacta Teatre treballa des de fa ja vuit anys fent servir el teatre com una eina de reflexió i transformació social, basant-se sobretot en la metodologia i els exercicis del Teatre de l’Oprimint creat per Augusto Boal. Les seves tècniques de teatre fòrum, teatre imatge i teatre interactiu ens demostren que el teatre és una eina educativa i d’intervenció social molt útil, tan per a actors com per a no-actors, per a tot tipus de col·lectius i per a qualsevol edat, que pot ajudar a fomentar la convivència en molts àmbits de la nostra societat.

El Teatre de l’Oprimint neix a principis dels anys seixanta a São Paulo, Brasil. Augusto Boal visitava les regions més pobres del Brasil amb la seva companyia, el Teatro Arena de São Paulo. Feien servir el teatre per a incitar els oprimits a lluitar contra la seva opressió. Represen-

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ DE SOCI

Inscripció número:

El/la sotassinant sol·licita ésser admès/esa com a soci/sòcia d'aquest Ateneu

En/Na NIF

Adreça

Codi postal Població Data de naixement

Correu electrònic Telèfon Mòbil

Lleida, d de 20.....

DADES BANCÀRIES

Banc/caixa

Adreça

Signatura,

taven aquella realitat i feien servir l'art per a aportar solucions. Un dia, després d'un dels seus espectacles, un home es va acostar a ells amb llàgrimes als ulls i els va dir:

“No sabeu com és d'emocionant veure que uns joves de ciutat penseu com nosaltres. Nosaltres també pensem que cal donar la sang per la terra.”

Després d'això es van sentir orgullosos de pensar que havien complert amb la seva missió. Però aquell home, en Virgili, va continuar.

“Com que penseu igual que nosaltres, això és el que farem. Primer menjarem i després, tots junts, amb les vostres armes i les nostres, anirem a enfrontar-nos amb els homes del patró que ha envaït els terrenys d'un company i amenaça amb matar la seva família.”

“Però les nostres armes no són autèntiques”, li van respondre.

“Armes que no disparen? Llavors per a què serveixen?”, va dir en Virgili.

“Serveixen per a fer teatre, no disparen però donen credibilitat a les nostres paraules.”

“Bé, doncs les llencem i llestos. Vosaltres sí que sou persones autèntiques, us he vist cantar que hem de donar la sang per la terra. No us preocupeu per les armes, nosaltres ja en tenim per a tothom.”

Van intentar explicar a en Virgili que no podien fer el que ell demanava, que creien profundament en el que havien dit però que ells eren artistes.

En Virgili, abans de marxar els va dir: “Ara he entès la vostra sinceritat, la sang que segons vosaltres hem de donar per

Autocars PONS, S.L.

GRAN LUXE · CIRCUITS TURÍSTICS

Pol. Industrial "El Segre" C/. La Formal, 16-19 · 25191 LLEIDA

Oficines 973 201 201 - 973 20 21 86

Mòbils 659 48 86 30 - 659 48 86 31 · Fax 973 20 21 54

<http://www.autocarespons.com>

e-mail: pons@autocarespons.com

la terra és la nostra, no pas la vostra.”

En aquella mateixa època el Che Guevara va escriure: “*ser solidari consisteix a córrer els mateixos riscos.*”

Aquesta experiència va marcar el principi d'un teatre diferent, un teatre compromès, el Teatre de l'Oprimít. L'error no estava en el gènere teatral sinó en la forma de fer-lo servir. A partir d'aquell moment, el Teatro Arena de São Paulo va deixar de fer representacions per a donar consells, per a transmetre missatges... excepte quan ells corrien els mateixos riscos.

Augusto Boal va començar a treballar amb el que ell anomenava “dramatúrgia simultània”. Es representava una obra amb un problema que es pretenia resoldre i aquesta es desenvolupava fins al moment de la crisi, el moment en què el protagonista havia de trobar una solució. En aquest moment l'obra s'aturava i el públic proposava diferents formes d'enfrontar el conflicte. Els actors i actrius les repetien a escena una darrere de l'altra. Això era ja un progrés, no donaven consells sinó que aprenien junts. Aquesta forma de teatre va tenir molt d'èxit fins que un bon dia —a totes les històries hi ha un bon dia— una dona els va tornar a obrir els ulls.

A principis dels anys setanta Boal estava treballant a Perú en un programa d'alfabetització mitjançant el teatre i represen-

taven una peça en la qual la protagonista era una de les dones del taller. El seu marit li demanava diners tots el mesos per a pagar els rebuts d'una casa que segons ell estava construint pels dos. Cada mes ell li donava els rebuts que ella guardava sota el matalàs del llit. Quan ella li deia que volia veure la casa ell li contestava que seria millor més endavant, quan fos acabada, perquè així tindria una bona sorpresa. Un dia es van discutir i ella va demanar a la seva veïna, que sabia llegir, que li digués el que posava als rebuts. La seva sorpresa va venir en descobrir que no eren rebuts sinó cartes d'amor de l'amant del seu marit. Aquella dona no sabia què fer ara que coneixia la veritat. I això és el que es va treballar per a portar al fòrum. En el moment de la crisi el marit arribava a casa.

El públic va proposar diverses solucions, perdonar-lo, no obrir la porta o abandonar-lo a casa.

Al final una de les dones va dir: “el que ha de fer és deixar-lo entrar, posar-li les

coses clares i només després d'això, perdonar-lo." I així ho van fer els actors en escena. El marit li feia promeses d'amor etern i demanava a la dona que li portés la sopa. Ella hi anava

i així acabava l'escena. Aquella dona del públic no semblava satisfeta i es va tornar a pronunciar: "el que jo he dit és que li ha de parlar molt clarament i només després d'això perdonar-lo." "És el que hem intentat fer senyora, però si vol ho podem repetir", va dir Boal. "Sí!", va cridar la senyora.

En acabar l'escena aquella senyora no semblava gens convençuda. "Estem fent tot el que podem per entendre el que vol i ho expliquem tan clarament com podem, però si no està satisfeta, per què no ho prova vostè mateixa?", li va dir Boal. La senyora va pujar a l'escenari, va agafar una escombria i va començar a donar cops a l'actor que feia de marit. Entre tots van intentar aturar-la però la força d'aquella dona era superior. Quan per fi va estar satisfeta l'actor va seure en una cadira i li va dir: "ara que hem parlat tant clarament tu aniràs a la cuina i em portaràs la meva sopa."

Quan el mateix espectador puja a l'escenari i fa el que ha imaginat, ho fa de forma única, personal i intransferible, i cap artista no pot fer-ho en el seu lloc. Quan és *l'espect-actor* mateix qui puja a escena a mostrar la seva realitat i transformar-la a la seva manera, torna al seu lloc canviat perquè el fet de transformar és transformador. En escena l'actor és un intèrpret que, en traduir, traeix. Així és com neix el teatre fòrum.

El teatre fòrum convida els espectadors a intervenir i a participar, fins i tot substituint els actors en la resolució del conflicte. Quan puja a l'escenari el públic es posa en el lloc del protagonista sota la direcció del moderador de la sessió, anomenat "joker" o "coringa", i deixa de ser un simple espectador per convertir-se en un *"espect-actor"*.

L'objectiu principal és reflexionar en grup i de forma activa sobre el conflicte plantejat a escena i sobre la realitat social en la qual vivim. Els canvis es demostren amb l'acció, no amb el pensament ni amb la paraula. No es tracta de trobar solucions màgiques sinó de buscar diferents vies, noves alternatives per a la resolució de conflictes, *"assajant la realitat"*.

El Teatre de l'Oprimat amb el Teatre fòrum van ser creats per a servir el poble, no al revés.

Impacta Teatre treballa amb la força d'aquesta eina per a intentar despertar els sentits i humanitzar la humanitat. Multiplica l'eina tot el possible i l'ofereix a totes les persones que se sentin oprimides per una altra persona, una estructura, una cultura o un sistema. És aquest espai de llibertat, aquest espai on l'energia del col·lectiu traspasa fronteres, el que ens ofereix la possibilitat de veure el present i inventar el nostre futur en lloc de seure a esperar-lo amb els braços creuats.

Doble jornada

ANNA CIRERA

Actriu

Quan ens vam plantejar crear una peça de teatre fòrum vam decidir que ho faríem a partir d'una petita història que entrés fins al menjador de la casa del Víctor i l'Anna per conèixer com viuen i què senten ells dos i la resta de membres de la seva família. Una història emmarcada en un àmbit rural on les tradicions, mal enteses, han portat dues dones a no poder fer realitat el futur que havien somiat.

Doble jornada vol ser una finestra oberta que ens mostra el món que ha viscut la dona pagesa i que encara viuen les dones en general.

“Cada matí en mirar més enllà de la finestra de la cuina l'Anna veu que el cel no és blau, és gris... i passen els dies i el temps... i se'l torna a mirar per veure si algun dia canviarà de color... però sempre és del mateix color, no canviarà, com tot allò que farà durant el dia, cada dia de la seva vida; fer l'esmorzar, recollir la casa, tenir l'olla a punt, donar menjar a les gallines, anar a collir, a esclarir i tornar a casa per fer el sopar i dir adéu a un altre dia que s'emporta la buidor. Tots els dies de la seva vida, una vida que no ha pogut triar perquè és la filla de l'Encarna, una vida que l'ha vist dibuixada en els ulls de la seva mare. Però l'Anna no riu com les seves veïnes, no vol riure perquè somnia somnis per la seva Mireia, els somnis i anhels que no ha tingut ella.”

L'Anna és una dona que no ha pogut triar, que es debat entre la tradició i l'esperança

de canvis i oportunitats. Una dona que, com tantes altres, compagina les seves tasques domèstiques i la feina del camp. Així ho va fer la seva mare i així s'ho ha trobat.

“Un dia va tenir un somni, un somni blanc, casar-se amb el Víctor, aquell noi tan ben plantat que passava amb el tractor cada matí per l'era i li feia l'ullet, que li va ensenyar les flors dels presseguers i l'olor del codonyer i ella li va prometre que li ensenyaria a ballar i a tombar les truites... però tanta feina... perquè tot rutllés i per tenir tothom content. A l'Anna se li va oblidar mirar-se al mirall, veure's en els ulls del Víctor, només veia munts de roba per rentar i quan arribava al rentador i es trobava amb les amigues del carrer també veia que portaven molta roba, com ella, i moltes desil·lusions, com ella, i ja no deia res, el cor se li tornava mut dia rere dia.”

A casa l'Anna planxa, cuina, neteja, té cura dels fills, dels grans, dels familiars malalts..., du a terme tot aquest treball no remunerat, invisible, que la gent no

veiem o no volem veure tot i que manté bona part de la vida i del funcionament de les comunitats familiars. Al camp fa de pagesa, complementant el treball de l'home, que la mena a una sobrecàrrega de feina, a l'aïllament social i l'absència de reconeixement com a principals factors de risc de la salut i benestar.

“Sobreviu cada primavera, cada collita, cada dolor de part dels seus fills sola, perquè ha de fer mal, cada dinar de Nadal acull la família i el què diran de cada any, cuina un pollastre boníssim per si algú s'adona que existeix. I viu la mica d'il·lusió que hi ha dins el cor del seu fill que es fa gran i decidit i el de la seva filla manyosa i neta.”

La dona, induïda i pressionada per una sèrie de factors culturals, estereotips de gènere i tradicions encara vigents en la nostra societat té (o se li atorga) una funció social diferent. Atorgament que ve de lluny i que tothom tenim profundament interioritzat.

“Però l'Anna no vol que l'un sí i l'altra no, no vol que la Mireia sigui com ella, no, però diu un no fluixet, sense força, que no fa canviar res.”

El patriarcat el podem remuntar al Neolític amb l'aparició del sedentarisme, la idea de pertinença a una ètnia i nació i amb el sorgiment del poder de l'home sobre la dona i la idea que les dones són propietat de l'home, que presideix totes les institucions de poder, inclosa la família.

Aquesta situació patriarcal demostra l'asimetria de poder entre home i dona, essent la dona la gran desfavorida. Tant a dins com a fora de casa cap de les dues feines no és remunerada ni valorada. Aquest fet deixa l'Anna en una situació de submissió i inferioritat que l'obliga a subordinar-se per a no en-

trar en conflicte ni amb la família ni amb aquest sistema.

“Quan l'Anna es torna a llevar i torna a veure el cel gris vol obrir la finestra i cridar ben fort però té por que el cel es

torni negre. I no fa soroll, perquè tothom estigui content, perquè ella ja no hi és i ja no se'n recorda, d'estar contenta, perquè ja no en sap, perquè té por de descobrir allò que no li agrada i allò que li agrada.”

La peça de teatre fòrum que presentem amb el grup La Comunicativa i que hem titulat *Doble jornada* no vol tan sols mostrar sinó crear inquietud per aquest conflicte, vol convidar amb ulls oberts homes i dones a reflexionar i fer camí cap allà on cal anar. Volem ajudar l'Anna i tantes altres dones a desmuntar el espais d'opressió que ens afecten a tots, siguin del tipus que siguin, reivindicant, doncs, la nostra dimensió pròpia, ja sigui cultural, ideològica, sexual, política, racial, social o econòmica.

No creieu que fóra bo que comencéssim a superar aquestes relacions de dependència i submissió que històricament han sofert les dones?

Sinopsi

L'Anna reparteix les hores del dia treballant al camp i fent les feines de casa.

Segons el seu home, l'Anna ni treballa ni cal que ho faci.

La filla de l'Anna vol ser pagesa.

El fill de l'Anna vol ser mosso.

El marit de l'Anna es jubila i creu que només pot donar les terres a un home.

La mare de l'Anna i la seva cunyada ho troben molt bé.

La germana i la neboda de l'Anna creuen que això no és vida.

Doble jornada és una peça de teatre fòrum que entra fins el menjador d'una casa qualsevol d'una família pagesa per conèixer què viuen i senten uns personatges de ficció que ens sonen massa reals.

Ens presenta una història en què les tradicions, mal enteses, han portat dues dones a no poder somiar en el futur.

Donai món rural

Qui dia i nit treballa i s'escarrassa,
porta el sou a casa, pren les decisions?
Qui té veu i vot, qui porta els pantalons,
qui mana per damunt de tot?

El pare. Tradició.

Qui és l'encarregada de rentar-ho tot,
cosir-ho tot, cuinar-ho tot?

Qui té la canalla, qui ho prepara tot
perquè el pare no hagi de fer ni brot?

La mare. Tradició.

Pot semblar que aquestes afirmacions estan superades, però molts de nosaltres hem viscut bevent d'aquests estereotips de gènere, tant és si venim d'un poble o de ciutats, tant si la nostra família és pagesa com si no.

Molts cops al món rural la dona ha estat tradicionalment invisible: la propietat de les terres ha passat de pares a fills, les explotacions estan a nom de l'home, la dona ha hagut de treballar la terra i pujar els fills i les filles... Tot suportat per un sistema silenciós de pressions, tradicions i costums que ho han justificat tot... fins ara.

Opinions del públic

"... 6 actrius, 2 actors i el jóquer durant prop de dues hores van fer que el públic assistent tingués la possibilitat de convertir-se en actriu-actor i plantejar diferents solucions al conflicte que oferia l'obra. Unes 60 persones van assistir per veure l'obra i van participar activament en aquest teatre fòrum segons les propostes que plantejava el jóquer. El públic va copsar la genialitat de l'obra on la interacció i canvis de papers entre actor-actriu i públic assistents resulta un reclam per a la posterior reflexió un cop ha finalitzat l'obra. Realment genial!"

AJUNTAMENT DE BALAGUER

"Aquesta representació va ser una agradable sorpresa per a mi. Esperava un monòleg per part dels actors, que representarien l'obra i, en base a la mateixa obra, es plantejaria un debat. Però el fet que es faci participar el públic com un actor més en la representació va ser divertit i molt motivador. Admeto que, de bon principi, no em va cap gràcia ser un possible actor i intervenir en l'obra, però a mesura que la gent anava proposant modificacions i les dramatitzava, em vaig anar sentint com a casa. És molt gratificant veure que hi ha gent que comparteix el mateix punt de vista, i és enriquidor veure altres perspectives que no t'havies plantejat i que t'aporten nous punts de vista. I a més, cada sessió és diferent a l'anterior, ja que el públic canvia i el debat pren nous camins."

DAVID GIL. ADVOCAT

100 & una mirada, de Sebastià Caus i Josep Anton Perez

MARGA DEL CAMPO

Què té l'Àfrica que enamora? No ho dic jo, que encara no hi he anat. Ho diuen les persones que l'han visitat. Dos d'ells, els fotògrafs lleidatans Sebastià Caus i Josep Anton Pérez, han plasmat el seu amor per aquest continent, i més concretament per Etiòpia, al llibre *100 & una mirada*. A través d'un conjunt de precioses imatges, que mostren la mirada dels habitants d'aquest país, es pretén plasmar la gran riquesa cultural, històrica i humana d'Etiòpia i de la seva gent.

Tot va començar després de viatjar a Etiòpia diverses vegades i de poder aprofundir en el coneixement del país i de la seva gent. Caus i Pérez van decidir retratar les mirades dels etiòps, deixant de banda les imatges més evidents, aquelles que ens vénen al cap quan sentim a parlar d'aquest país i, en general, de tot el continent africà: les imatges de l'extrema pobresa. Però eludint aquesta part d'Etiòpia no volien amagar la realitat. Al contrari. El seu objectiu ha estat dignificar aquest país i els seus habitants, donar a conèixer allò que els fa especials, diferents, dignes. Deixar entreveure una petita esperança lluny dels tòpics.

Mirades innocents dels més petits que, tot i les dures condicions de vida en

què neixen, són capaços de mantenir un esguard net i esperançat. Mirades adolescents, d'aquells que han hagut de madurar abans de temps i assumir responsabilitats que no els pertoqueu. Mirades de dones, autèntiques supervivents en un món hostil, on s'han de resignar a un paper secundari. Mirades de serenitat de la gent gran, d'aquella gent que n'ha vist passar de tots colors. Mirades de l'espiritualitat, en definitiva.

Caus i Pérez han sabut transmetre, a través de les seves brillants fotografies, la fascinació que senten envers aquest país, bressol d'una de les civilitzacions més antigues de la terra; un país amb contrastos brutals, amb la bellesa que

dóna la dignitat. Amb les mirades dels seus habitants podem arribar a copsar l'essència d'Etiòpia.

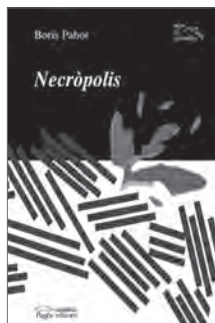
I també ho fem a través dels escrits de diferents autors i personalitats rellevants de la nostra societat, que han volgut expressar la seva particular visió sobre les imatges.

100 & una mirada vol ser, a més, un reconeixement a l'obra de tres organitzacions no governamentals (ONG) que treballen en aquest país africà: Jangela solidària, del País Basc; Adia, de Barcelona; i Angel Olan Centre d'Iniciatives Solidàries, de Mollerussa. El 0,7% de les vendes d'aquest llibre, finalment, es destina a aquestes ONG.

www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat

Pages editors

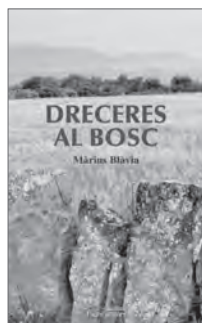
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
Tel. 973 23 66 11 - Fax 973 24 07 95

Necròpolis
Boris Pahor

150 anys
del tren a Lleida
Antoni Nebot
Vidal Vidal

Dreceres
al bosc
Màrius Blàvia

La veritat crema
Dolors Espinet

Les vides
d'Eduard Aunós
Josep Varela

Un dia amb el
senyor Jules
Diane Broeckhoven

Un ball
per la República
José Enjuanes
Josep Espluga

Excursions per la ruta
del Tren dels Llacs
Joan Ramon Segura
Lluís Taberner

Centre històric
Francesc Pané

Quin futur imaginem?
Arcadi Oliveres
Joan Rigol
Francesc Torralba

Dones que fan Ateneu

Begoña Pardo Céspedes

TEXT: EVA PEIRÓ

FOTOS: TALLER DE RETRATS
DE LA SECCIÓ DE FOTOGRAFIA
CURS 2009-2010

Inquieta, des de la seva infància, la Begoña se sentirà atreta per contribuir, col·laborar i construir una societat participativa, plural i justa, la qual cosa la portarà al llarg de la seva vida a comprometre's i a implicar-se en tasques diverses, algunes d'elles en el si de l'Ateneu de Ponent.

Per a ella, exercir una de les vicepresidències de l'Entitat és un compromís i un repte, del qual, sens dubte, gaudim dia a dia tota "la gran família de l'Ateneu".

1. Què et va atreure de l'Ateneu per entrar a formar-ne part?

Vaig entrar a l'Ateneu sense gairebé adonar-me'n. En aquella època la seu de l'Ateneu era al barri de Balàfia i jo pertanyia al grup de joves de l'Associació de veïns. La distància física de 50 metres separava l'Ateneu del local social del barri i en aquell carrer hi havia molta activitat.

Un bon dia en Francesc Batet, un dels membres fundadors de l'Ateneu i representant de la secció d'escoltisme, ens va proposar a aquest grup de nois i noies de formar part de l'agrupament escolta Alosa. I així va ser que em vaig animar a formar part d'aquesta gran família.

2. Quines tasques dus a terme com a vicepresidenta?

Bé, és una mica complex de definir perquè els vicepresidents ens cuidem de tot i de no res en particular.

La meva funció prioritària és el *Bull*. Recollir la informació de les diferents seccions, les relacions amb

la impremta i vetllar perquè arribi a totes les persones sòcies dins de termini. El *Bull-bull*, com ja saps, és un butlletí amb el resum del més destacat del mes en curs, les activitats que es fan i alguna nota informativa sobre qüestions puntuals de l'entitat.

A banda d'això procuro estar pendent de les necessitats de les diferents seccions, del personal de la casa i de temes relacionats amb els equipaments de l'Ateneu. És una tasca més de cara endins que no pas la que pertoca al president o a l'altre vicepresident, ara el Ferran Grau, que ens representen fora i es cuiden de les relacions amb les diferents administracions.

Vull remarcar que l'equip de la minijunta ens reunim un cop per setmana durant gairebé onze mesos l'any i de forma molt democràtica anem consensuant pràcticament totes les decisions relatives a l'Ateneu.

3. El teu compromís moral amb l'Ateneu quin és?

Procurar actuar d'acord amb els valors que propugna l'entitat i d'acord amb allò que penso que volen les persones sòcies.

Des que conec l'Ateneu i en formo part, puc afirmar que les persones que ens hi movem i dediquem, ho fem amb el que m'han ensenyat com a bones conductes.

4. Quines són les teves prioritats?

Ara per ara estic molt interessada a millorar l'edifici principal de l'Ateneu (el de propietat). La major part d'activitats les fem en un espai construït fa més de 35 anys. Les normes d'aïllament, seguretat, accessibilitat, etc, de quan es va fer són molt diferents de les d'ara i punxem en molts aspectes. A més de l'aspecte normatiu, penso que si millorem el confort del nostre entorn farem l'Ateneu més atractiu del que ja ho és.

L'ànima de l'Ateneu gaudeix de bona salut, però el seu aspecte físic deixa bastant a desitjar. Ja fa uns mesos que des de la Junta estem vetllant per millorar-lo.

Dins de les nostres possibilitats i amb l'entorn de crisi que estem patint, faré tot el possible per començar aquests canvis que l'Ateneu i la seva gent es mereixen.

5. L'Ateneu fa tasca innovadora?

Encara que el nostre físic sigui una mica "carrincló", l'activitat que hi fem va molts cops per davant dels altres.

Ara no concretaré res, però si mirem activitats que s'han fet a l'Ateneu i les que actualment fan altres entitats, institucions vinculades a l'administració i/o institucions que gestiona l'obra social d'entitats financeres, veurem còpies d'iniciatives que han vist la llum per primer cop a Lleida gràcies a nosaltres.

Tanmateix, crec que encara hi podem aportar molt més. Aprofito per fer una crida a totes aquelles persones que tinguin un projecte en ment dins dels valors de l'entitat pe oferir a l'Ateneu.

6. Des de l'Ateneu, quines aportacions es fa a la societat?

L'Ateneu és un espai de debat i amb una forma de funcionar molt democràtica. Va néixer amb l'esperit d'arribar on la societat de l'època no arribava, i de fer crítica.

Actualment estem posats en diferents plataformes sobre temes que afecten Lleida molt directament.

L'activitat ordinària de l'Ateneu ajuda al creixement personal des de l'accés a diferents disciplines: la música, l'exercici físic, el coneixement d'altres costums i cultures, el diàleg entorn a temes d'actualitat i cicles de conferències, l'observació del món a través d'una càmera fotogràfica, la convivència entre els més joves entorn als valors de l'escoltisme, i un llarg etc. Em deixo moltes coses i per això us convido a venir i gaudir-les en primera persona.

7. Quants anys fa que formes part de l'Ateneu?

Vaig fer-me'n sòcia al 1983. Com ja t'he explicat al principi, vaig iniciar-me en la secció d'escoltisme. Va ser una època molt bonica. Hi vaig dedicar moles hores, però també vaig fer una colla d'amics. Molts dels que formàvem part de l'Alosa d'aquella època hem estat membres de la junta de l'Ateneu i en som part activa encara. El lema *escolta* "sempre a punt" és una màxima que t'acompanya per sempre.

He participat en altres seccions i en totes elles et trobes gent meravellosa, a banda d'aprendre.

8. Què voldries deixar fet, com a vicepresidenta?

Bé, et contesto el mateix que quan m'has preguntat sobre les meves prioritats. Fer l'Ateneu més confortable físicament.

9. Ets feminista?

No me'n considero, però estic a favor de qualsevol mesura que ajudi a situar-nos en el mateix nivell que els homes.

Vivim en una societat molt masculista encara.

10. Creus que el feminisme ha transformat la nostra manera de viure?

Sóc del parer que sí. Gràcies a la LLUITA (i aquest mot, tristament, s'ha de dir en majúscules) d'algunes dones, s'ha aconseguit avançar en molts aspectes. En la societat actual, però, penso que no els estem fent justícia i, fins i tot, hem fet passes enrere, només cal fixar-nos en el tracte que rebem per part de la publicitat, o en l'esclavatge del nostre físic, per esmentar-ne algunes...

11. Quin paper exerceix la dona dins l'Ateneu?

Que l'Ateneu rutlli com ho està fent. Evidentment, al col·lectiu masculí de l'Ateneu li poso bona nota, però sóc de l'opinió que les dones, en general, som les que fem que tot vagi millor.

A l'Ateneu hi ha un nombre molt elevat de dones que participen en les activitats, i un de més reduït, però no menys important, que organitza i vetlla pel bon funcionament.

La part femenina sempre afegeix un plus més humanista i aquesta característica es respira a l'Ateneu.

12. Què ens has de dir del tema *burka*?

És un tema molt candent. Personalment no m'agrada, ni a Lleida ni enlloc. Al meu barri hi ha un grup de dones que vesteixen el *niqab* i els cops que he coincidit amb elles pel carrer anaven com a mínim dues amb una colla de nens, però la imatge és impactant.

No entenc aquesta manera de vestir, com tampoc d'altres, ni el que pot implicar.

També vull dir que treballo a l'administració de cara al públic el 95% de la meva jornada, i no he atès ningú ni amb el *niqab* ni amb el *burka*. No he entès per què s'ha regulat amb tanta pressa una qüestió que ara no sembla un problema imminent, amb la qual cosa tampoc no estic dient que no s'hagi de fer.

El pitjor de tot és que pràcticament no s'ha debatut al respecte abans de la seva regularització específica, i sense profunditzar sobre el que hi ha al darrere, del que significa o pot significar portar-lo.

Ho veig com una acció política a l'estil de les que ens tenen acostumats darrement.

18!

Si fas 18 anys durant el 2010
i resideixes a Catalunya,
t'ofereix una subscripció
gratuïta a un diari o revista.

Fes la teva sol·licitud
de subscripció entrant
a www.gencat.cat entre
l'1 i el 25 de juny.

Llegir
ens fa
lliures

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

som-hi

13. Dins l'Aplec de l'Ateneu ha estat protagonista el riu Segre. Què en penses del transvasament de l'aigua a Barcelona?

És evident que cal replantejar l'explotació del riu i fer compatible el dret legítim de la societat d'aprofitar els recursos hídrics per a usos socials. Però, tal i com s'explicava al Resson de la tardor del 2009, al riu se li han de reconèixer els drets, tant o més legítims que la resta, que ha de posseir una part de l'aigua per tal de preservar el seu sistema natural. Pot ser que anem cap a un ús més responsable i que l'aigua sigui del seu legítim propietari: el riu.

Tots i totes hi estem relacionats. Si fem un ús desmesurat de la natura quant de temps podem mantenir el sistema de vida actual? Fa només tres o quatre anys, quan hi hagué els greus problemes de sequera, es va parlar de la reutilització de l'aigua del mar. Aquests sistemes no es poden millorar i ésser suficients?

Crec que també és una qüestió relacionada amb la centralització de població i indústria a les comarques de Barcelona i la política que no es fa per encarrar-les.

14. T'agrada caminar?

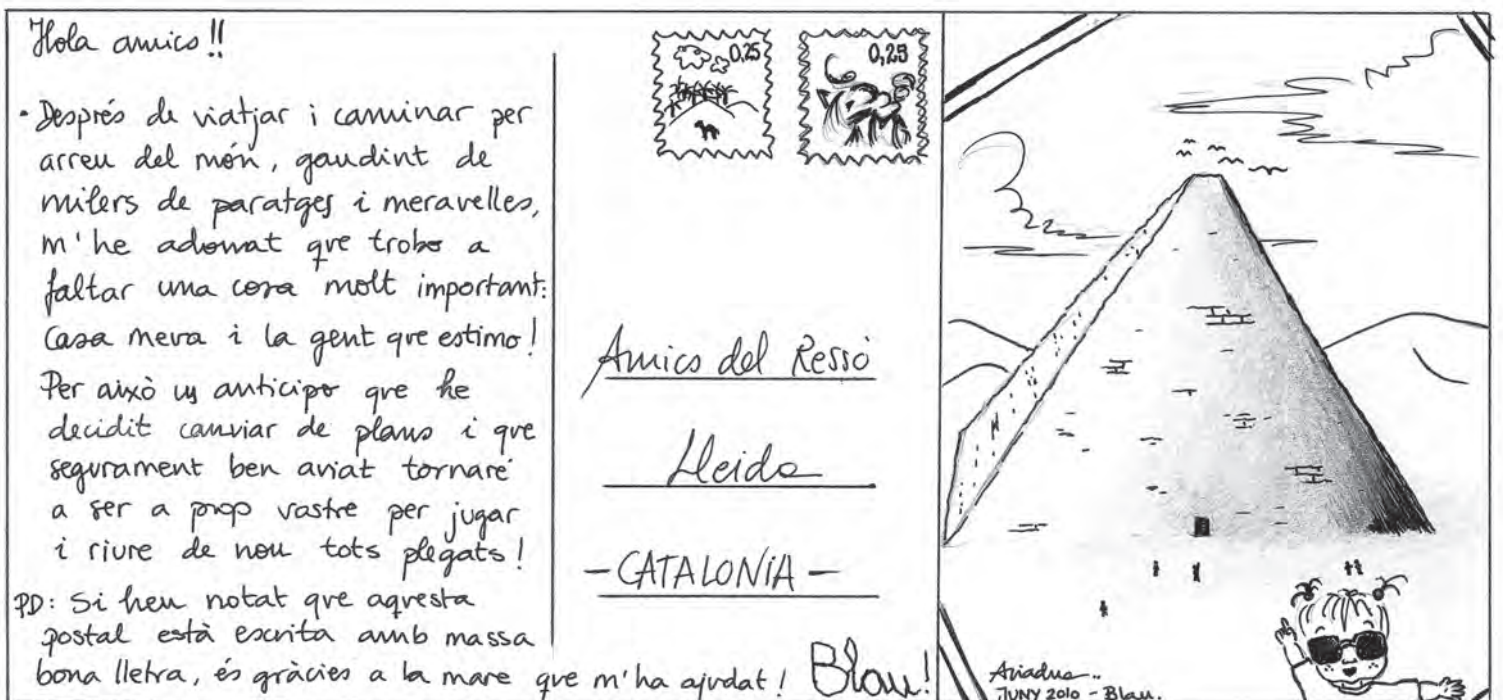
Sí. Procuo anar a peu sempre que puc.

15. Suposo que saps que l'atleta Miquel Solé, amb la finalitat de promoció que la Seu Vella sigui declarada Patrimoni de la Humanitat, durant un any correrà cada dia 21 km. No t'agradaria acompanyar-lo?

És una acció molt lloable. El que es diu córrer no m'ha agradat mai, caminar seria una altra cosa, però bé, una decisió com aquesta implica més coses. D'entrada una preparació física que jo no tinc i, després, un temps del qual tampoc no dispo.

Molts cops penso que seria fantàstic que els dies fossin de 30 hores, però si així fos segurament tampoc no en tindria prou.

Tornant a la teva pregunta, no l'acompanyaria, però el meu esperit l'animarà i espero que ajudi que la Seu Vella sigui

finalment declarada Patrimoni de la Humanitat.

16. Coneixes bé el centre històric?

Es pot dir que hi passo sovint, però d'aquí a conèixer-lo hi ha un abisme.

Com a representant de l'Ateneu he assistit a algunes reunions de la Plataforma del Pla de l'Aigua, i això m'ha permès sentir en primera persona algunes de les problemàtiques patides dia a dia pels veïns d'aquesta zona.

Encara que s'han fet accions al nucli antic, sóc del parer que no totes s'han dut a terme de manera encertada. A més, s'ha permès un abús d'activitats irregulars i s'ha convertit sobretot en espais concrets, en un autèntic *gueto*. Hi ha zones molt degradades i penso que tot Lleida ens hi hem de posar per recuperar-les. És feina de tots: l'ajuntament, els ciutadans que hi viuen, els propietaris de solars i edificis de la zona, les institucions... tots els lleidatans.

17. Creus que en un temps relativament proper es podrà gaudir de la seva recuperació?

No vull ser gaire pessimista, però ara mateix no ho veig així. Veurem com avança aquest estiu i en tornarem a parlar.

18. Olga Merino diu que el llibre *Lee mis insignias* explica que la secretària d'estat nord-americana Madeleine Albright va iniciar la diplomàcia de l'agulla de pit després que la premsa iraquí la titllés de *serp sense parangó*.

Va decidir col·locar-se un escurçó a la solapa. Per veure's amb Arafat va triar una vespa amb el seu flamant fibló i en una trobada amb Putin lluï els tres micos savis —veure, sentir i callar. Per parlar de temes diplomàtics de l'Ateneu, com a vicepresidenta, quina agulla et posaries?

Aquest *savoir faire* de la senyora Madeleine Albright demostra un cop més la seva intel·ligència, i confirma que amb el nostre aspecte també arribem al nostre interlocutor, per a bé i per a menys bé. M'agrada la idea, encara que l'ha copiada d'una política de la comunitat de Madrid amb qui no simpatitzo en absolut.

En el cas de l'Ateneu, crec que triaria alguna de les que la primera acostumava a lluir per als savis positius: papallones, globus o sols radiants. De tota manera, a l'Ateneu he pogut comprovar que se'ns té molt respecte, i tenim les portes ofertes arreu. Desitjo que aquesta sigui la tendència futura i que amb el diàleg obert puguem comunicar-nos plenament.

Cremen els dies

Apunts d'en Txèkhov

JOAN MARTÍ JOVELL

És difícil viure al segle XXI; només existim; no vivim, ningú no viu ja; però és bonic existir en el segle XXI. Estem espantats de la claredat de què es compon el nostre món, el nostre món científic. Aquesta claredat i aquest fred que comporta la claredat regnaran d'ara endavant. La ciència de la naturalesa serà per a nosaltres una claredat més alta i un fred molt més cru del que avui podem imaginar.

Ara que es compleixen cent cinquanta anys del naixement d'Anton Txèkhov aprofitem per llegir-lo i que l'escalfor de la seva escriptura ens calmi el fred.

Intimitat i escriptura: les cartes i diaris que deixem i la impressió que causem en els nostres contemporanis són la simple closca del cor de la nostra vida essencial. Quan morim, aquest cor és enterrat amb nosaltres. En això consisteix l'horror i el dolor de la mort i la raó de la inevitable trivialitat de la biografia.

Tota existència personal descansa en el secret; potser a això es deu en part que els homes conreats es preocupin tant que es respectin els secrets personals.

Mentre que la intimitat és la possessió més preciosa en la vida, és la menys respectada en la ficció.

Txèkhov com qualsevol escriptor, al principi descobreix dolorosament l'abisme que s'obre entre el pensament i l'escriptura. Les subtils imatges confinades al cap han de transformar-se en un material més durador —el d'una enginyosa narració— perquè no es dissolguin en el no res quan les fregui el fred aire exterior.

Fugir del compromís: molt bé, em casaré si vostè vol. Però amb les següents condicions: tot ha de quedar com abans, és a dir, ella haurà de viure a Moscou i jo al camp; jo m'encarregaré de visitar-la. No puc suportar aquesta classe de felicitat que dura un dia rere l'altre, un matí rere l'altre. Quan algú em parla un dia i un altre de les mateixes coses i en el mateix to de veu, m'enfurismo... Prometo ser un marit meravellós, però dóna'm una dona que, com la lluna, no aparegui tots els dies al meu cel.

Bondat: l'heroi de Txèkhov sap exactament què és bo i per quines coses val la pena viure, però alhora s'enfonsa cada

vegada més en el fang d'una existència monòtona, és dissortat en l'amor i es mostra completament incompetent en tot: un home bo que no pot fer el bé. Beneït sigui el país que pot produir aquesta classe particular d'homes. El simple fet que aquests homes hagin viscut i probablement continuïn vivint d'alguna manera en algun lloc de la despietada i sòrdida Rússia actual és una promesa que les coses aniran millor per al món en general, ja que potser la més admirable de les admirables lleis de la naturalesa és la supervivència del més feble.

Art o naturalesa: Al final Txèkhov suggereix que un artista literari, com un animal ensinistrat, fa una cosa anti-natural, gairebé indecorosa. Fer art va contra la naturalesa. Les persones com els animals, no han estat creades per executar tals proeses. Si la vida només es concedeix una vegada, un no l'hauria de gastar escrivint. Txèkhov es refereix amb freqüència a l'ociositat com l'única forma de felicitat. Deia que res no li agradava més que pescar. Alhora, l'aclaparava l'obligació de l'escriptor d'escoltar contínuament i despietada-

ment la vida a la recerca de material, d'estar escrivint una mica mentalment tot el temps.

Dones: en companyia dels homes s'avorria, es trobava a desgrat, es mostrava taciturn i fred; però entre dones se sentia lliure, sabia de què parlar amb elles i com comportar-se; en la seva companyia li resultava grat fins i tot guardar silenci.

Lectura obligada: les estranyes i codificades obres de Txèkhov gairebé ens forcen a sondejar-les a la recerca de significats ocults. La ironia i el bon sentit de Txèkhov posen fre a les nostres especulacions. No volem deixar-nos portar per la imaginació. Però tampoc no volem perdre les pistes que l'autor ha disseminat pel jardí i cobert amb les fulles de l'any anterior. Aquestes fulles són presències fixes del món de Txèkhov (no les he trobat als jardins de cap altre escriptor) i exemplifiquen la seva manera de dotar alguns petits i serens fenòmens naturals de significat metafòric. Un les sent cruixir sota els peus mentre camina per l'albereda on les fulles d'aquest any ja han brotat.

HORIZONTALS
 1- ARTS PLÀSTIQUES. 2- Carallot. Nuesa. 3- All. Assistent. 4- Lepo. T. Raolia. F. 5- Oitea. Milolarà. 6- R. J. Nyap. Engan. 7- Amoca. C. Rl. Il. 8- Decatlo. Ea. Coa. 9- At. Men. Idnio. S. 10- Màxim. Ant. Pam. 11- Emanats. O. Asma. 12- Ne. Osa. Anit. A. 13- Trri. Noia. Olla. 14- Ae. Eixugamans.
 VERTICALS
 1- Acaloradament. 2- Ralat. Metamera. 3- Tripjoc. Xa. Re. 4- Sa. Oc. Camnoi. 5- Pla. Anatemas. E. 6- Lst. Y. Lu. Tant. 7- Aps. Maco. As. Ox. 8- Stimp. In. Au. 9- T. Saó. Edionag. 10- Intolerant. 11- A. 11- Quellant. 1. Atom. 12- Uenarg. Cops. La. 13- Est. Iajo. Amain. 14- Sa. Fantasma. As.

TAXIS BORRÀS

VEHICLES 5 I 7 PLACES

Tels. 973 23 75 75

609 77 01 70 - 71

Fax: 973 23 31 94

Segon Passeig de Ronda, 39 - 25004 LLEIDA

www.taxisborras.cat

Torre de guaita

Irracionals?

MARIA CONXA MONTAGUD

Jo devia tenir uns vuit o nou anys quan, per primer cop, vaig veure al NODO una cursa de braus, aleshores i ara anomenada oficialment “corrida de toros”. En aquella època ignorava d'on provenia aital espectacle, per la qual cosa el meu espontani i total rebuig no estava influenciat

per cap mena d'antiespanyolisme congènit. Senzillament, la meva sensibilitat infantil va copsar de seguida que allò que tenia davant dels meus ulls era un autèntic regitzell de crueltat envers una pobra bèstia.

Malgrat el blanc i negre de la pantalla cinematogràfica, es podia observar clarament com li brollava sang en abundància, fruit de les repetides estocades fetes per uns individus guarnits amb unes vestimentes sobrecarregades de falòrnies brodades. El públic, mentrestant, bramava amb entusiasmat fanatisme en veure la “faena” i esperant amb delit la mort de l'animal o, qui sap, la “cogida” del torero.

Malauradament, la “fiesta nacional” encara és vigent i els taurins actuals volen, fins i tot, declarar-la “Patrimoni de la Humanitat”, en una mena d'entronització del sadisme humà disfressat de tradició i d'art sublim. Mai no oblidaré la “metamorfosi” d'un conegut meu, en principi afeccionat als toros, el qual, quan va poder veure de molt a prop un brau, cobert de ferides i amb els ulls plens de llàgrimes, va convertir-se en un fervorós antitaurí.

No són les “corridas” les úniques aberracions comeses pels homes amb uns éssers considerats “irracionals”. Detestables són també les caceres per diversió, els correbous, la decapitació d'ànecs vius, les

horripilants viviseccions de pobres animalons... Àdhuc la tan nostrada matança del porc és un espectacle desagradable i sanguinari. Recordo els crits esfereïdors del porc abans de morir, i no he oblidat tampoc la munió de pares portant els seus fillets a contemplar la tan típica matança, els quals probablement podien deduir que la crueltat amb els animals és quelcom digne d'admiració i de festa.

En el cas de les bèsties que cal matar per proveir-nos de menjar, caldria emprar sempre els mitjans més pietosos i fer tot el possible per evitar-los el dolor físic i àdhuc el psicològic.

No podem oblidar tampoc el nefast i cada cop més estès costum d'adquirir mascotes, especialment canines, per després abandonar-les quan els simpàtics cadellts esdevenen una sèrie d'obligacions molestes.

Tots sabem, xifres en mà, com solen acabar aquests animalons rebutjats. Si us plau, no comprem mascotes si no som prou responsables i si no volem donar un pèssim exemple als nens, que poden arribar a creure que les bèsties domèstiques són només un juguet viu que es pot llençar alegrement quan un se'n cansa. Magnífica lliçó d'incivisme i crueltat!

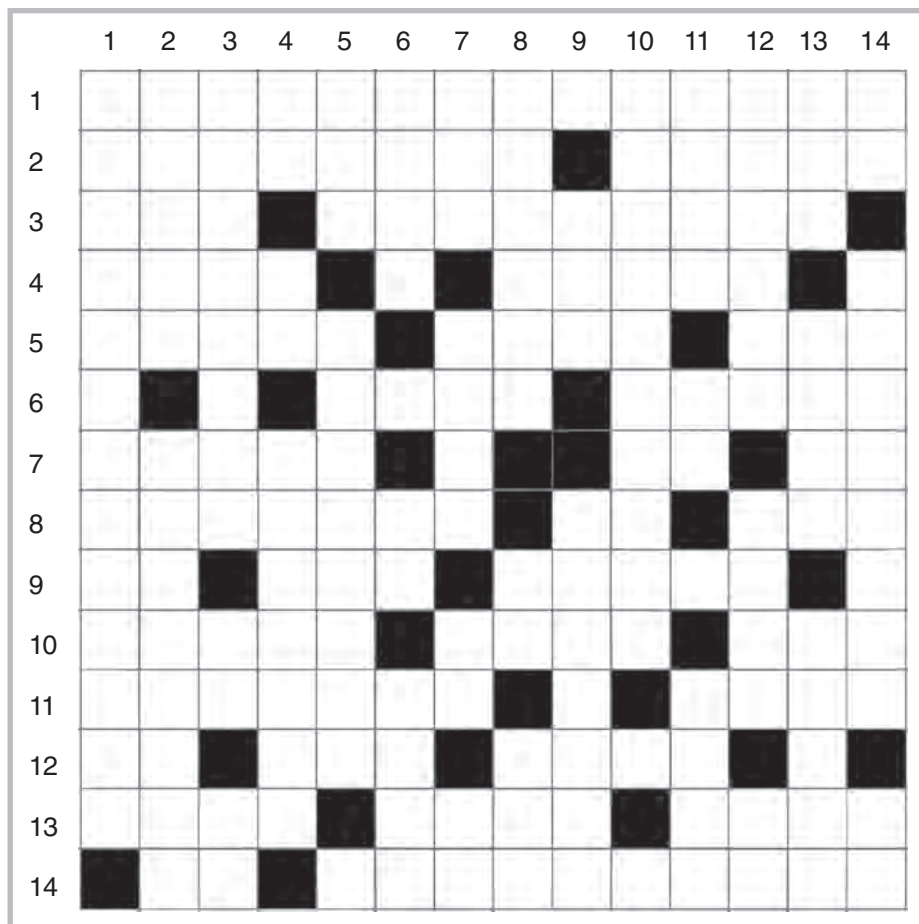
Sabem que la cultura i l'ètica d'un país es mesura, entre altres paràmetres, per la forma que hom tracta els irracionals. Vist el panorama de casa nostra, cal preguntar-se qui és, en realitat, més irracional. Jo ja tinc la resposta. Ja fa molts anys que vaig adonar-me que, quan cataloguem algú com un bèstia, en realitat estem insultant les bèsties.

MOTS ENCREUATS

LLUÍS ROSELLÓ

HORIZONTALS

1. Secció de l'ATENEU relacionada amb les arts (dues paraules).
2. Insult més aviat afectuós de qui té fang a la cara. Tots naixem amb aquesta qualitat.
3. Seguit de Babà, lladre famós. El que va a un acte o treballador social.
4. Marca de cotxe que torna. Temps perdut al bàsquet. Periodista meditàtica i extrovertida. Fluor.
5. Relativa a l'orella. Faria igual que una gata.
6. Consonant que balla. Bunyol que no es menja. Engany, antic i regional.
7. Restaurant de Linyola. Calci. Rata que s'ha menjat els asos. Comença l'itinerari.
8. Prova combinada d'atletisme que comprèn 10 disciplines. Vocals. Una altra manera de dir cua.
9. Davant les atxes. Ni teu, ni seu... Si no estigués barrejat, seria idoni. Plural.
10. El més gran. No és la nit d'avui és la nit d'ahir... i pipa.
11. Procedeixen d'un lloc on els manen molt. Oxigen. Malaltia respiratòria que no deixa correr.
12. Nen sense la repetida. Famosa que ha perdut la gana. Del dret torna a ser la nit d'ahir i de tornada un dipòsit. As.
13. Prefix que significa "tres" però de R només en té dues. El noi sempre li va darrere. Suca el pa.
14. Vocals. Drap per assecar una part del cos.

VERTICALS

1. Fa les coses amb molta pressa i se li posa la cara vermella.
2. A la mà d'un nen petit: ...posa un dineret. Dit d'aquells compostos que presenten metameria.
3. Situació embullada i moguda. Sobirà de Persia. Nota musical.
4. Empresa sense ànima. Sí provençal. Camí petit per on va una persona jove.
5. El d'Urgell, per exemple. Malediccions eclesiàstiques acompanyades d'excomunió. Est.
6. Es creu molt eixerit i molt llest però li han pres una E. Encreuament de camins. Matrícula gallega d'abans. Material emprat en l'adob de pells.
7. Saó barrejat. Bell, bonic. N'hi ha que el treuen de la màniga. Comença a oxidar-se.
8. Conté pirita però en pujar ha perdut l'oxigen. Indi. Ambigu sense consonants.
9. Una creu. Ha plogut i la terra està a punt per a la sembra. Escatadura que cobreix el cos d'alguns peixos.
10. No admet ni aliment ni medicament, l'insuportable. Iode. La primera.
11. Lligand aniónic. La llatina. Partícula molt petita.
12. Reduïu a grans, de pujada. Poden ser de mà, d'ull, d'aire, de sol, de gràcia. Article femení.
13. Punt cardinal. Al Segrià en diem padrí o avi. Té l'ànima barrejada.
14. Bo. Persona que presumeix de ser i fer i que ningú s'ho creu, mentre es prenen una llimonada. Està per sobre de l'as.

Les solucions són a la pàgina 31

Pensaments

- AMISTAT: Una amistat sense confiança és una flor sense perfum (L. Conan)
- AMOR: Estimar no és mirar-se l'un a l'altre, sinó mirar en la mateixa direcció. (Saint-Exupéry)
- FELICITAT: Els diners no són més que la falsa moneda de la felicitat. (E. J. Goncourt)
- SAVIESA ORIENTAL: El qui no es perdona res a ell mateix, mereix que li ho perdonin tot. (Confuci)

Prensa Comarcal

El síndic de la Prensa Comarcal,
una figura per explicar què fem,
com ho fem i per què ho hem fet...
i demanar excuses

MANEL LÓPEZ¹

SÍNDIC DE LA PRENSA COMARCAL I LOCAL

Cap al final dels anys seixanta del segle passat el periodisme nord-americà va crear la figura del “defensor del lector”. Es pretenia atendre les queixes del públic i justificar els errors dels diaris i dels periodistes.

Tot va néixer quan un diari dels EUA va informar que tropes de Líbia havien envaït el Txad i la guerra estava declarada. Però al dia següent no es va informar d'aquesta suposada guerra, ni a l'altre, ni al tercer dia. Els lectors es van queixar... i els editors van reaccionar creant la figura del “Defensor...”.²

Fou un pas de responsabilitat dels editors que ara ha estat assumit per l'Associació Catalana de la Prensa Comarcal (ACPC), ampliant-la amb la defensa de la llibertat d'edició, la lliure circulació de totes les publicacions i el dret a la seva difusió, en paper o en digital.

A partir d'ara, el síndic de la Prensa Comarcal s'encarregarà d'atendre les queixes i suggeriments del lector i anunciants i ajudarà que en l'elaboració dels textos periodístics s'observin les normes professionals i ètiques del sector.

Aquesta figura recentment creada per Prensa Comarcal (ACPC-FCPC) és singular perquè la junta

de govern ha decidit nomenar un expert aliè com a mediador de conflictes. Generalment, els mitjans de comunicació nomenen un periodista propi, de la plantilla, però aquesta decisió pot generar problemes atès que el professional sempre està sotmès a la jerarquia organitzativa de l'empresa.

L'Associació de Prensa Comarcal ha decidit crear la figura del síndic basant-la en un expert de fora de l'entitat i sense cap relació professional o comercial amb els editors associats. És tot un repte.

A Catalunya —i a l'Estat espanyol— sempre s'ha nomenat un periodista propi, en canvi Llatinoamèrica s'opta per elegir una persona aliena, com ara un jutge, un advocat, una figura local...

El repte, un cop presa la decisió de crear la figura del síndic, és desenvolupar-la, posant-la a disposició dels lectors i lectores, i presentar-la a l'Administració com a referent de mediació en cas de conflicte. Per exemple, no seria lògic que el Govern, o un ajuntament, ajudés més un mitjà que un altre... o que d'un any per l'altre rebaixés les ajudes als editors... en aquests casos el síndic hauria d'intervenir públicament.

A partir d'ara, els lectors podran presentar dubtes i queixes al síndic a través

1. Manel López (Barcelona, 1949), doctor en Ciències de la Informació, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, periodista, fundador d'*El Periódico de Catalunya* i exdirector de diverses publicacions locals. Autor de cinc llibres. Periodista. President de la Sociedad Española de Periodística. Director de la TV de Gràcia. sindic@premsacomarcal.cat

2. “De la premsa, per la premsa, per a la premsa (i alguna cosa més)”. *The Washington Post*. Ediciones Gernika, 1978. Mèxic.

d'un correu electrònic propi (sindic@premsacomarcal.cat), i els editors podran dirigir-s'hi quan es considerin "maltractats" per qualsevol administració.

Cada queixa o consulta tindrà un número de registre i serà resolta en el mínim temps possible, tot depenent de les gestions que calgui fer. De tot això s'anirà informant el lector o l'editor... fins a la resolució del tema. Les dades de les persones implicades seran sempre objecte de reserva i en cap cas s'empraran en activitats promocionals o en qualsevol altre que no tingui una relació directa amb la notificació.

La intervenció del síndic no suspendrà de cap manera els terminis previstos legalment per a presentar qualsevol tipus de recurs enfront de les administracions o els tribunals de justícia, ni l'execució de la resolució o acte afectat.

En certs casos caldrà derivar la queixa, o tema plantejat, a una Junta d'Arbitratge i Equitat que dirimeixi tots els aspectes relacionats amb la qualitat del servei prestat, compliment de terminis, etc.

També es podrà derivar a assessors jurídics o laborals si el cas fos d'altres àrees.

En resum, l'Associació de Premsa Comarcal ha donat un pas de responsabilitat cívica i professional de gran envergadura perquè significa que obre les seves portes al públic i diu a les diferents administracions que caldrà que treballin amb normes clares per evitar la seva inculpció pública.

Finalment, i seguint amb la històrica figura del "Defensor del lector" dels EUA, estem disposats que no comenci cap guerra al Txad sense estar segurs que hi ha una guerra. És per això que, des d'ara mateix, estem a la vostra disposició.

**WWW.GENCAT.CAT/
EQUIPAMENTS**

**15.000 EQUIPAMENTS DE TOT CATALUNYA.
TOT EL QUE BUSQUES, A UN SOL CLIC.**

Entra al nou portal de la Generalitat de Catalunya. Des d'aquí podràs accedir de forma fàcil i còmoda a tots els equipaments de Catalunya públics i concertats. Troba tot el que busques amb un sol clic o ara, també, des del teu telèfon mòbil.

*Centre d'Observació
de l'Univers d'Àger*

 **Generalitat
de Catalunya**

som-hi

Pauclarisdeu

RAMONA COMES

La secció d'Educació Física de l'Ateneu Popular de Ponent (Pau Claris, 10) neix l'any 1987. Sempre ha estat una secció plena de vida, amb molt dinamisme, molt jove i amb un tracte humà especial, fent exercici físic i de l'esport, salut.

En els últims temps s'ha intentat obrir la secció a altres àmbits, fent sortides culturals, visitant la Seu Vella i diferents museus i esglésies de la ciutat amb molt d'èxit; dos sortides durant el curs a diferents indrets de Catalunya, caminant per la nostra terra, fent al mateix temps exercici físic.

La nostra secció està cohesionada i aporta noves idees i inquietuds. Una de les nostres activitats conjuntament amb l'Associació de Veïns de Grenyana ha estat la recuperació del 25 de març amb un acte

de caire religiós, una missa cantada en cant gregorià per la Coral Schola Cantorum de l'Ateneu Popular de Ponent.

La Mare de Déu de març, podríem dir, era com "L'Aplec petit" que acostumen a fer en molts pobles. Malgrat que la major part dels anys el 25 de març s'esqueia en feiner, hi solia haver molta assistència de veïns de la Partida, gent de Lleida i Alcoletge. Era tradició la celebració de la missa a l'ermita i el viacrucis donant el tomb per baix a la font. En acabar, es cantava sempre el goig de la Nostra Senyora de Grenyana.

